

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată);

Adresa nr. 6125/2024 din data de 28.05.2024

Domnului Mario-Ovidiu OPREA,
Secretarul general al Senatului României

Biroul permanent al Senatului

L. 275 / 30.05.2024

Stimate domnule secretar general,

L. 275/2024.

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 1733/02.04.2024, prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, în vederea avizării, vă comunicăm că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 21.05.2024 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la avizul solicitat, Comisia a reținut că propunerea legislativă înaintată nu privește activitatea autorității judecătorești, în sensul atribuit acestei sintagme în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009 și Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014), astfel că nu se încadrează în categoria actelor normative care sunt supuse avizării Consiliului Superior al Magistraturii conform art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

În ceea ce privește exprimarea unui punct de vedere, propunerea legislativă a fost analizată la nivelul Consiliului, fiind formulate unele observații.

În prealabil, s-a reținut că reglementarea în vigoare, astfel cum a fost interpretată prin Decizia nr. 9 din 30 martie 2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, nu impune ca partea să se folosească în apel numai de probele pe care le-a propus în primă instanță, permițând propunerea de probe noi în apel, fără vreo limitare, adică inclusiv probe care puteau fi propuse în primă instanță, însă, din orice motiv, *partea nu le-a propus*, probe care au fost propuse tardiv, iar prima instanță a constatat *decăderea din dreptul de a le propune*, ori probe care au fost propuse în termen, însă în privința lor prima instanță a constatat *decăderea din dreptul de administrare*.

Prin propunerea legislativă se urmărește, în esență, modificarea configurației regimului probator permis în apel, în sensul ca părțile să nu mai aibă posibilitatea de a solicita orice probe noi, ci doar acele probe care nu au putut fi propuse în fața primei instanțe, întrucât au apărut ulterior pronunțării hotărârii conform dispozițiilor

art. 402 din Codul de procedură civilă, cele care au fost respinse de prima instanță sau asupra cărora aceasta a omis să se pronunțe.

Cu privire la această soluție legislativă, s-a reținut că una dintre caracteristicile principale ale apelului, o constituie efectul său devolutiv, cu consecințe asupra probelor care pot fi administrate în această cale de atac.

De aceea, propunerea trebuie analizată atât din perspectiva necesității respectării principiului aflării adevărului în vederea justei soluționări a cauzei, cât și prin raportare la configurația actuală a apelului care, prin natura sa, este o cale de atac devolutivă, provocând o nouă judecată asupra fondului în care instanța statuează atât în fapt, cât și în drept conform dispozițiilor art. 476 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Sub acest aspect, este important de menționat faptul că probele noi cerute în fața instanței de apel sunt, în realitate, probele necesare analizării motivelor de apel și a apărărilor formulate în legătură cu acestea, motive și apărări pe care părțile nu le puteau anticipa la momentul formulării cererii de chemare în judecată ori a întâmpinării la prima instanță.

Motivul pentru care părțile solicită probe noi direct în apel, fără să le fi invocat în fața primei instanțe, nu îl constituie reaua-credință ori lipsa de diligență a acestora, ci faptul că, de regulă, necesitatea dovezilor este relevată de argumentele și raționamentul primei instanțe, astfel cum sunt expuse în considerentele hotărârii atacate, de care părțile iau cunoștință după comunicarea hotărârii.

Din aceleași rațiuni, nu se poate susține nici faptul că posibilitatea administrării în apel a unor probe nearătate în prima instanță ori cu privire la care această instanță a constatat încălcarea principiului dublului grad de jurisdicție, cât timp aceste probe sunt necesare tocmai pentru dovedirea motivelor de apel ori a apărărilor formulate față de cererea de apel. A nu permite părților să aducă probe noi în apel echivalează cu înlăturarea posibilității de a dovedi criticile de netemeinicie pe care le formulează cu privire la hotărârea primei instanțe ori apărăriile necesare în cadrul acestei căi de atac care permite instanței de control judiciar să realizeze, în limitele sesizării sale, o nouă judecată de fond.

De altfel, având în vedere că determinant în realizarea controlului judiciar este caracterul devolutiv, nu prezintă relevanță dacă neadministrarea probei în primă instanță a fost determinată de culpa părții, cât timp administrarea probelor noi în apel este impusă de principiul aflării adevărului. Sub acest aspect, nu este nicio diferență între probele pentru care prima instanță a constatat decăderea din dreptul

de a le propune și probele care nu au fost solicitate deloc în fața primei instanțe pentru care nu s-a constatat expres decăderea, deși, dacă ar fi fost solicitate, ar fi existat aceeași soluție, ori probele admise cu privire la care prima instanță a constatat decăderea din dreptul de administrare (spre exemplu, pentru neplata onorariului de expert).

Nu poate fi primit sub acest aspect nici argumentul referitor la existența unei incoerențe legislative din perspectiva efectelor sancțiunii decăderii, cât timp, în configurarea legală actuală, efectul sancțiunii decăderii, impuse de dispozițiile art. 254 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, este deplin în privința judecării în primă instanță, însă nu transcende și în apel, întrucât, în lumina principiului aflării adevărului și caracterului devolutiv, în cadrul judecării acestei căi de atac se naște un nou drept la probă, diferit de cel în legătură cu care a operat decăderea.

Astfel, în scopul justei soluționări a cauzei, concordant cu aflarea adevărului, este util ca părțile să aibă posibilitatea să-și dovedească susținerile ori apărările formulate în cadrul apelului cu dovezi noi față de cele reținute prin hotărârea a cărei cenzură se solicită, inclusiv dovezile propuse tardiv în fața primei instanțe în privința cărora aceasta a dispus decăderea părților din dreptul de a le propune ori cele în privința cărora s-a dispus decăderea din dreptul de administrare sau părțile au renunțat la administrarea acestora.

Din acest punct de vedere soluția legislativă actuală este conformă caracterului devolutiv al apelului și obligației instanței de apel de a administra probatoriile necesare stabilirii situației de fapt reale și aflării adevărului în cauză în raport cu normele legale aplicabile raportului juridic dedus judecării.

În ceea ce privește propunere legislativă vizând înlăturarea posibilității de administrare în apel a *probelor noi care nu au fost propuse în fața primei instanțe, a probelor în privința cărora s-a constatat decăderea părții din dreptul de a le mai propune, întrucât au fost propuse tardiv, ori a probelor în privința cărora s-a dispus decăderea părții din dreptul de administrare, s-a apreciat că aceasta nu răspunde exigențelor impuse de respectarea principiului aflării adevărului, argumentele invocate de inițiatori neputând justifica modificarea actualei configurări legale a căii de atac a apelului din perspectiva regimului probator.*

Pe lângă aceste aspecte de fond, s-a constatat că propunerea legislativă prezintă și deficiențe de formulare.

Astfel, deși din expunerea de motive reiese că intenția inițiatorilor a fost aceea de a înlătura posibilitatea părților de a invoca în apel probe care puteau fi propuse la

prima instanță, însă părțile nu le-au propus, și probele cu privire la care s-a constatat decăderea la prima instanță, având în vedere că la art. 478 alin. (2) a fost păstrată *sintagma actuală „probele invocate la prima instanță”*, în fapt, prin modificarea propusă au fost înlăturate din regimul probator în cadrul apelului doar acele probe care nu au fost invocate la primă instanță, deși părțile puteau să o facă.

Aceasta întrucât utilizarea sintagmei *„probele invocate la prima instanță”* în cuprinsul art. 478 alin. (2) poate duce la concluzia că pentru a fi propuse în fața instanței de apel este suficient ca respectivele probe să fi fost cerute la prima instanță chiar dacă nu au fost încuviințate și administrate, indiferent de motiv, deci inclusiv probele invocate/cerute în privința cărora s-a constatat decăderea, prevederea referindu-se la simplul fapt al invocării acestora în fața primei instanțe.

Or, sub acest aspect, conținutul dispozițiilor art. 478 alin. (2), în forma propusă de inițiatori, nu corespunde scopului urmărit la elaborarea propunerii legislative și, totodată, prin raportare la celelalte dispoziții a căror modificare se propune, poate da naștere la interpretări, neîndeplinind condițiile de claritate și precizie necesare edictării normeii.

Mai mult, așa cum s-a arătat, nu se poate realiza o diferență între probele invocate la prima instanță, în privința cărora s-a constatat decăderea, și probele care nu au fost invocate deloc în fața primei instanțe, pentru care nu s-a constatat expres decăderea, deși, dacă ar fi fost solicitate, ar fi existat aceeași soluție.

Prin urmare, în raport de toate considerentele expuse, s-a apreciat că, pe lângă deficiențele de formulare, în analiza oportunității propunerii legislative trebuie să se țină cont că limitarea regimului probator în apel în modalitatea propusă de inițiatori, respectiv doar la probele noi care nu au putut fi propuse în fața primei instanțe, întrucât au apărut ulterior pronunțării hotărârii, la cele care au fost respinse de prima instanță sau asupra cărora aceasta a omis să se pronunțe, poate conduce la imposibilitatea părții de a dovedi motivele apelului și, implicit, la anularea efectului devolutiv al acestei căi de atac și nerespectarea principiului aflării adevărului, care nu poate fi anihilat în unicul scop al soluționării cauzei într-un termen rezonabil.

Cu deosebită considerație,

Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii,
Judecător Andreea Simona UZLĂU

